

Fylgiskjal.

SAMNINGUR um starfsskilyrði framleiðenda garðyrkjuafurða

Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra og fjármála- og efnahagsráðherra, f.h. ríkisstjórnar Íslands og Bændasamtök Íslands/Samband garðyrkjubænda gera með sér eftirfarandi samning um starfsskilyrði framleiðenda garðyrkjuafurða skv. 30. gr. búvörulaga nr. 99/1993, með síðari breytingum.

1. gr.

Markmið samningsins

Markmið þessa samnings eru að efla í hvívetna íslenska garðyrkju með heilnæmi, gæði og áreiðanleika afurða að leiðarljósi, ásamt vandaðri umgengni við samfélag og umhverfi.

Samningnum er ætlað:

- Að auka framboð og neyslu á garðyrkjuafurðum í samræmi við lýðheilsustefnu stjórnvalda og aukna vitund almennings um hollustu og heilbrigða lífshætti.
- Að stuðla að fjölbreyttara framboði á garðyrkjuafurðum árið um kring á sanngjörnu verði fyrir neytendur.
- Að auka fagmennsku, hagkvæmni og samkeppnishæfni innlendar garðyrkjuframleiðslu.
- Að treysta tekju- og starfsgrundvöll framleiðenda garðyrkjuafurða.
- Að styðja framleiðslu- og markaðsmöguleika innlendar framleiðslu.

2. gr.

Skilyrði greiðslna

- 2.1 Þeir einir fá greiðslur samkvæmt samningi þessum sem stunda framleiðslu garðyrkjuafurða á garðyrkjubýli, eru með virðisaukaskattsnúmer og að starfsemi þeirra falli undir atvinnugreinanúmer 01 og 02 í atvinnuvegaflokkun Hagstofu Íslands, sbr. ÍSAT2008, þó ekki starfsemi í undirflokkum 01.61, 01.62, 01.63, 01.64, 01.70 og 02.40.
- 2.2 Hjón og sambýlisfólk sem standa saman að framleiðslu afurða samkvæmt samningi þessum geta óskað eftir að greiðslum sé skipt jafnt á milli aðila.

3. gr.

Hugtök

3.1 Skilgreining hugtaka:

1. **Flokkun:** Gæðaflokkun samkvæmt handbók um íslenskar flokkunarreglur fyrir grænmeti, sem Samband garðyrkjubænda sér um útgáfu á.
2. **Framleiðandi:** Eigandi eða umráðamaður garðyrkjubýlis, einstaklingur eða lögaðili, þar sem stunduð er útirækt eða ylrækt.
3. **Garðyrkjulýsing, plöntulýsing:** Þegar plöntur eru lýstar til vaxtar og uppskeru.
4. **Gróðurhús - undir gleri:** Bygging með burðarvirki úr stáli og með tré-, ál- eða stálgrind. Þekjuefni er gler eða plast. Í húsinu sé hæfilegur búnaður til upphitunar og loftunar (kælingar). Þökkunaraðstaða er ekki meðtalin.
5. **Útirækt:** Ræktun til manneldis sem fer fram meirihluta ræktunartímans utandyra, s.s. kartöflur, kál og berjarækt.
6. **Ylrækt:** Ræktun í gróðurhúsum þar sem jarðhiti er nýttur til upphitunar, auk svepparæktunar.

4. gr.

Um beingreiðslur

- 4.1. Beingreiðslur skulu greiddar til framleiðenda út á eigin framleiðslu á gúrkum, tómötum og papriku til að jafna samkeppnisskilyrði innlendra framleiðenda gagnvart innflutningi.
- 4.2. Heildarfjárhæð beingreiðslna skiptist niður á selt magn einstakra afurða af fyrsta gæðaflokki innan ársins, samkvæmt staðfestum upplýsingum um sölu framangreindra afurða, sbr. tafla 1 í viðauka I.
- 4.3. Heildarbeingreiðslur skiptist þannig á milli tegunda:
 - Tómatar 49%.
 - Gúrkur 37 %.
 - Paprika 14%.
- 4.4. Matvælastofnun gerir áætlun að fengnum upplýsingum frá framleiðendum um sölumagn framangreindra afurða fyrir árið. Áætla skal beingreiðslur pr. kg miðað við áætlað sölumagn og greiða 80% af áætluðum beingreiðslum pr. kg. sem fyrstu greiðslu eftir sölu hvers mánaðar. Ef í ljós kemur að framleiðsluáætlun gefi til kynna umtalsverðar breytingar á framleiðslumagni milli tegunda er framkvæmdanefnd búvörusamninga heimilt að endurskoða hlutfallslega skiptingu milli tegunda sbr. grein 4.3.
- 4.5. Aukist framleiðslumagn hvernar tegundar frá ársmagni áætluðu í tölulið 4.3 lækka beingreiðslur á kg hlutfallslega. Verði samdráttur frá því magni innan ársins hækka beingreiðslur á einingu.
- 4.6. Allir framleiðendur á tómötum, gúrkum og papriku skulu eiga rétt til beingreiðslna samkvæmt framanskráðu á samningstímanum.

5. gr.

Um niðurgreiðslur á raforku

- 5.1. Ylræktendum verði tryggt rafmagn til lýsingar með niðurgreiðslum á kostnaði við flutning og dreifingu raforku í því skyni að stuðla að hagfelldari starfsskilyrðum greinarinnar. Magnliðir í gjaldskrá fyrir flutning og dreifingu skulu greiddir niður um allt að 95%, en framleiðendur garðyrkjuafurða skulu greiða að lágmarki 5%. Fastagjöld skulu alfarið greiddast af framleiðendum.
- 5.2. Á árinu 2017 verður heildarupphæð niðurgreiðslu, sbr. töflu 1 í viðauka I.
- 5.3. Framleiðendur garðyrkjuafurða skulu eiga þess kost að sækja um niðurgreiðslur til Orkustofnunar á þar til gerðu eyðublaði og skal stofnunin afgreiða umsóknina innan mánaðar frá því hún berst henni.
- 5.4. Þeir aðilar sem semja við orkusölufyrirtæki um garðyrkjulýsingu eiga rétt á niðurgreiddri raforku. Heimilt er að fella niður réttinn ef aðilar brjóta gegn samningi þessum. Skilyrði fyrir niðurgreiðslum eru:
 - a) Að orkukaupin séu vegna atvinnustarfsemi.
 - b) Að niðurgreidd raforka sé sérmæld og fari einungis til lýsingar plantna í gróðurhúsi til að örva vöxt þeirra.
 - c) Að framleiðslan sé ætluð til sölu.
 - d) Að ársnotkun til lýsingar sé meiri en 100 MWh á ári.

5.5 Matvælastofnun annast greiðslur til viðkomandi orkusölufyrirtækja.

6. gr.

Hámarksgreiðslur

- 6.1 Hámarksstuðningur við hvern framleiðenda er svo sem hér greinir:
- Vegna beingreiðslna, mest 10% af heildarbeingreiðslum sem til ráðstöfunar er á viðkomandi rekstrarári samkvæmt samningi þessum.
 - Vegna niðurgreiðslu á flutnings- og dreifingarkostnaði raforku, mest 15% af þeirri heildarfjárhæð sem til ráðstöfunar er á viðkomandi rekstrarári samkvæmt samningi þessum.
- 6.2 Framkvæmdanefnd búvörusamninga er heimilt að taka ákvörðun um að færa framlög milli liða þessa samnings innan viðkomandi rekstrarárs fari svo að áætluðum fjármunum til einstaka þátta verði ekki ráðstafað að fullu vegna þeirra takmarkana sem gilda um hámarksstuðning.

7. gr.

Verðlagsuppfærsla

- 7.1 Árleg framlög samkvæmt samningi þessum miðast við forsendur fjárlaga fyrir árið 2016, en taka árlegum breytingum í samræmi við verðlagsuppfærslu fjárlaga. Ef þróun meðaltalsvísitölu neysluverðs (meðaltal ársins) verður önnur en verðlagsforsendur fjárlaga á árinu, skal mismunurinn leiðréttur í fjárlögum næsta árs.

8. gr.

Endurskoðun samnings

- 8.1 Endurskoðun samnings fer fram tvisvar á samningstímanum árin 2019 og 2023. Fyrst og fremst verði horft til þess hvernig framleiðsla garðyrkjuafurða hefur þróast og hvernig markmið samningsins hafi gengið eftir. Einnig verður skoðað hvernig markmiðum um allt að 95% niðurgreiðslu vegna flutningi raforku samkvæmt grein 5 hefur gengið eftir.
- 8.2 Samningsaðilar munu á tímabilinu 2017-2019 greina hagkvæmni þess að taka upp uppskerutengdar greiðslur vegna útiræktaðra garðyrkjuafurða og kartaflna gegn mögulegri niðurfellingu og/eða lækkun tollverndar. Niðurstöður þeirra greiningar koma til umfjöllunar við endurskoðun þessa samnings 2019.
- 8.3 Síðari endurskoðun skal fara fram árið 2023. Þá skal horfa til þess hvernig framleiðsla garðyrkjuafurða hefur þróast og hvernig markmið samningsins hafi gengið eftir. Aðilar geta um leið ákveðið að hefja viðræður um nýjan samning sem geti tekið gildi árið 2025.

9. gr.

Fyrirvarar

- 9.1 Samningur þessi er gerður með fyrirvara um hugsanlegar breytingar á þjóðréttarlegum skuldbindingum Íslands sem leiða af ákvörðun Alþingis.

10. gr.

Framkvæmd og gildistími

- 10.1. Samningur þessi gildir frá og með 1. janúar 2017 til og með 31. desember 2026.
- 10.2. Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra kveður nánar á um útfærslu einstakra verkefna samnings þessa í reglugerð.

- 10.3. Samningsaðilar skulu hafa reglubundið samráð um framkvæmd samningsins og fer það samráð fram á vettvangi framkvæmdanefndar búvörusamninga. Komi upp ágreiningur um framkvæmd samningsins eru aðilar sammála um að skipaður verði hverju sinni þriggja manna gerðardómur til að skera úr um ágreiningsefni. Aðilar tilnefni hvor fyrir sig einn mann í dóminn. Leitað skal til Hæstaréttar Íslands um að tilnefna formann dómsins, nema aðilar komi sér saman um oddamann. Úrskurður gerðardóms er bindandi fyrir samningsaðila.
- 10.4. Samningur þessi er undirritaður f.h. ríkisstjórnar Íslands með fyrirvara um nauðsynlegar lagaheimildir Alþingis.
- 10.5. Samningur þessi er gerður í fjórum samhljóða eintökum. Skulu Bændasamtök Íslands halda einu, Samband garðyrkjubænda einu, sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra einu og fjármála- og efnahagsráðherra einu.

Reykjavík, 19. febrúar 2016

F.h. ríkisstjórnar Íslands

F.h. Bændasamtaka Íslands

Sigurður Ingi Jóhannsson
sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra

Sindri Sigurgeirsson
formaður Bændasamtaka Íslands

Bjarni Benediktsson
fjármála- og efnahagsráðherra

F.h. Sambands garðyrkjubænda

Gunnar Þorgeirsson
formaður Sambands garðyrkjubænda

SAMNINGUR um starfsskilyrði nautgripærættar

Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra og fjármála- og efnahagsráðherra, fyrir hönd ríkisstjórnar Íslands og Bændasamtök Íslands gera með sér eftirfarandi samning um starfsskilyrði nautgripærættar skv. 30. gr. búvörulaga nr. 99/1993, með síðari breytingum.

Samningur þessi felur í sér stefnumörkun um breytingar á því kerfi sem verið hefur við lýði síðasta aldarfjórðung. Stefnt er að því að greiðslumarkið fjari út á samningstímanum, bæði sem viðmiðun fyrir beingreiðslur og kvóti sem tryggir forgang að innanlandsmarkaði. Ákvörðun um afnám kvóta árið 2021 verður þó ekki tekin fyrr en á árinu 2019. Stuðningsformi ríkisins er breytt og byggist á fleiri viðmiðum en áður. Samið er um breytt fyrirkomulag við verðlagningu mjólkur. Þá er í samningnum tekinn upp með nýjum hætti stuðningur við framleiðslu á nautakjöti.

1. gr.

Markmið samningsins

- 1.1 Meginmarkmið samnings þessa er að efla íslenska nautgripærætt, skapa greininni sem fjölbreyttust sóknarfæri og undirbúa hana undir áskoranir næstu ára. Samningnum er ætlað að hvetja til þróunar og nýsköpunar í greininni með heilnæmi og gæði afurða, velferð dýra og samfélagslega ábyrgð að leiðarljósi.
- Að almenn starfsskilyrði í framleiðslu og vinnslu nautgripaafurða og stuðningur ríkisins við greinina stuðli að áframhaldandi hagræðingu, bættri samkeppnishæfni og lægra vöruverði.
 - Að auðvelda nýliðun, þannig að nauðsynleg kynslóðaskipti geti orðið í hópi framleiðenda og tryggja að stuðningur ríkisins nýtist sem best starfandi bændum.
 - Að stuðla að fjölbreyttu framboði gæðaafurða á sanngjörnu verði fyrir innanlandsmarkað.
 - Að gætt sé sjónarmiða um dýravelferð og heilnæmi afurða.
 - Að greinin fái svigrúm til að búa sig undir aukna erlenda samkeppni og skapa aðstæður til að nýta sóknarfæri á erlendum mörkuðum.
 - Að greinin geti endurnýjað framleiðsluáðstöðu í samræmi við auknar kröfur um aðbúnað og velferð gripa.

2. gr.

Skilyrði greiðslna

- 2.1 Þeir einir fá greiðslur samkvæmt samningi þessum sem stunda nautgripærætt á lögbýli, eru með virðisaukaskattsnúmer og að starfsemi þeirra falli undir atvinnugreinanúmer 01 og 02 í atvinnuvegaflokkun Hagstofu Íslands, sbr. ÍSAT2008, þó ekki starfsemi í undirflokkum 01.61, 01.62, 01.63, 01.64, 01.70 og 02.40.
- 2.2 Skilyrði fyrir greiðslum er þátttaka í afurðaskýrsluhaldi Bændasamtaka Íslands og fullnægjandi skil á skýrslum.
- 2.3 Hjón og sambýlisfólk sem standa saman að búrekstri geta óskað eftir að greiðslum samkvæmt samningnum sé skipt jafnt á milli aðila.

3. gr.

Greiðslumark mjólkur

- 3.1 Heildargreiðslumark mjólkur og greiðslumark einstakra lögbýla skal ákveðið fyrir árin 2017-2020 með sama hætti og fyrir árið 2016. Heildargreiðslumark fellur niður þann 1. janúar 2021 nema annað verði ákveðið við endurskoðun samningsins 2019. Greiðslumark einstakra lögbýla heldur gildi sínu, með áorðnum breytingum, sem viðmið fyrir beingreiðslur (áður A-greiðslur) til 31. desember 2025.
- 3.2 Greiðslur út á greiðslumark (áður A-greiðslur) breytast í samræmi við töflu 1 í viðauka 1.
- 3.3 Framleiðslukvöð til að fá fullar greiðslur út á greiðslumark (áður A-greiðslur) skal ákveðin árlega, til og með 2020, samkvæmt tillögu framkvæmdanefndar búvörusamninga. Greiðslumark framleiðenda þar sem engin framleiðsla fer fram í a.m.k. heilt verðlagsár innleysisir ríkið án þess að bætur komi fyrir. Áður en til þess kemur er framleiðendum heimil innlausn samkvæmt grein 3.5.

- 3.4 Viðskipti með greiðslumark milli handhafa eru óheimil frá gildistöku sammingsins. Tilfærsla þess milli lögbýla er óheimil frá þeim tíma, nema milli lögbýla í eigu sama aðila, sjá þó greinar 3.5 og 3.6.
- 3.5 Ríkið hefur innlausnarskyldu á greiðslumarki gagnvart þeim sem óska eftir henni á árunum 2017-2019. Innlausn fari fram með þeim hætti að greiðslumarkshafi fái greitt tvöfalt núvirt andvirði greiðslna út á greiðslumark (áður A-greiðslna) sem eftir eru. Matvælastofnun annast innlausn og sölu greiðslumarks.
- 3.6 Greiðslumark sem innleyst er samkvæmt grein 3.5 skal boðið til sölu á því verði sem ríkið greiddi við innlausn. Greiðslumark innleyst samkvæmt grein 3.3 skal boðið til sölu á sama verði. Framleiðendur sem teljast nýliðar eða hafa framleitt a.m.k. 10% umfram greiðslumark á árunum 2013-2015 skulu hafa forgang að kaupum upp að ákveðnu marki. Komi til þess að innleyst greiðslumark seljist ekki þannig að ekki verði jöfnuður á innlausn og sölu greiðslumarks skal því mætt með skerðingu á öðrum liðum sammingsins samkvæmt ákvörðun framkvæmdanefndar búvörusamninga.

4. gr.

Greiðslur út á innvegna mjólk

- 4.1 Greiðslur á innvegna mjólk (áður B og C-greiðslur) eru greiddar mánaðarlega á alla innvegna mjólk óháð greiðslumarki. Heildarupphæð árlegs stuðnings skiptist í 12 jafna hluta þannig að jafnhá upphæð er greidd í hverjum mánuði óháð framleiðslumagni. Upphæðin í hverjum mánuði deilist jafnt á alla innvegna lítra í þeim mánuði.
- 4.2 Greiðslur á innvegna mjólk breytast í samræmi við töflu 1 í viðauka 1.

5. gr.

Gripagreiðslur

- 5.1 Gripagreiðslum skal ráðstafað til aðila sem eiga kýr, sem skráðar eru í afurðaskýrsluhaldi og bera kálfi a.m.k. annað hvert ár. Heildargripagreiðslur verða eins og sýnt er í töflu 1 í viðauka I. og skiptast þær í tvo flokka, mjólkurkýr og holdakýr. Skipting heildarupphæðar milli flokkanna miðast í upphafi við 25.000 mjólkurkýr og 3.000 holdakýr. Sú skipting verður endurskoðuð árlega af framkvæmdanefnd búvörusamninga. Árlega verður greiðslum sem til ráðstöfunar eru í hvorum flokki deilt á allar skýrslufærðar kýr í viðkomandi flokki. Greiðslur til hvers framleiðanda ráðast af fjölda kúa á hverju búi samkvæmt töflu 2 í viðauka I.

6. gr.

Framleiðslujafnvægi

- 6.1 Fjárhæðum samkvæmt þessum lið verður ráðstafað ef bregðast þarf við breytingum í framboði og eftirspurn á markaði. Árlegar fjárhæðir eru sýndar í töflu 1 í viðauka 1. Af þessum lið verður heimilt að ráðstafa fjármunum í eftirtalin verkefni:
- Eflingu á markaðsfærslu nautgripaafurða.
 - Sérstakar uppbætur fyrir slátrun kálfa og kúa.
 - Tilfærslu í aðra framleiðslu á kúabúum.
 - Tímabundnar býlisgreiðslur óháðar framleiðslu.
- 6.2 Framkvæmdanefnd búvörusamninga gerir tillögu um ráðstöfun fjár samkvæmt þessari grein. Verði fjármunir samkvæmt grein 6.1 ekki nýttir á viðkomandi ári skal þeim ráðstafað á aðra liði sammingsins.

7. gr.

Kynbótastarf

- 7.1 Veitt verða framlög vegna kynbóta- og sæðingastarfsemi í nautgriparækt samkvæmt töflu 1 í viðauka 1.

8. gr.

Fjárfestingastuðningur

- 8.1 Fjárfestingastuðningur verður greiddur samkvæmt töflu 1 í viðauka 1. Tilgangur hans er að stuðla að hagkvæmari búskaparháttum, bættum aðbúnaði nautgripa og aukinni umhverfisvernd. Greidd verða framlög vegna nýframkvæmda og endurbóta á eldri byggingum sem varða umhverfi, aðbúnað og velferð gripa. Framlög geta numið allt að 40% stofnkostnaðar, en hver framleiðandi getur þó ekki fengið hærra framlag en 10% af árlegri heildarupphæð fjárfestingastuðningsins.

9. gr.

Greiðslur vegna nautakjötsframleiðslu

- 9.1 Veittur verður stuðningur við framleiðslu nautakjöts sem hefur það að markmiði að auka framboð og gæði nautakjöts. Árlegar greiðslur verða samkvæmt töflu 1 í viðauka 1 og verður framlögum ráðstafað annars vegar til einangrunarstöðvar vegna innflutnings á erfðaeftni holdanautgripa og hins vegar til að greiða sláturálag á nautakjöt sem uppfyllir tilgreindar gæðakröfur.
- 9.2 Á fyrsta ári samningsins renna 100 m.kr. til stofnkostnaðar við einangrunarstöðina. Framkvæmdanefnd búvörusamninga ákvarðar að öðru leyti ráðstöfun framlaga samkvæmt þessari grein.

10. gr.

Tilfærslur og hámarksgreiðslur

- 10.1 Heimilt er samkvæmt ákvörðun framkvæmdanefndar búvörusamninga að færa upphæðir milli einstakra liða samningsins, allt að 20% árlega af hverjum lið, öðrum en greiðslum út á greiðslumark samkvæmt grein 3.2.
- 10.2 Hver framleiðandi getur ekki fengið framlög sem nema hærra hlutfalli en 0,7% af árlegum heildarframlögum samkvæmt samningi þessum.

11. gr.

Verðlagsuppfærsla

- 11.1 Árleg framlög samkvæmt samningi þessum miðast við forsendur fjárlaga fyrir árið 2016, en taka árlegum breytingum í samræmi við verðlagsuppfærslu fjárlaga. Ef þróun meðaltalsvísitölu neysluverðs (meðaltal ársins) verður önnur en verðlagsforsendur fjárlaga á árinu, skal mismunurinn leiðréttur í fjárlögum næsta árs.

12. gr.

Verðlagning

- 12.1 Afurðastöðvum verður heimilað að verðleggja mjólk til framleiðenda og ákvarða heildsöluverð á mjólkurafurðum. Þó skal opinber aðili ákveða lágmarksverð til framleiðenda fyrir mjólk innan greiðslumarks fram til 1. janúar 2021, sem byggir á skilgreindri vísitölu framleiðslukostnaðar og upplýsingum um afkomu bænda.
- 12.2 Afurðastöð sem tekur á móti að minnsta kosti 80% mjólkur verður gert skylt að safna mjólk frá framleiðendum um land allt og greiða þeim sama verð óháð búsetu. Þá verður slíkri afurðastöð skylt að selja afurðir á sama heildsöluverði hvar sem er á landinu. Einnig að selja öðrum vinnsluaðilum tiltekið magn af mjólk og mjólkurafurðum til frekari vinnslu samkvæmt verðskrá sem opinber aðili staðfestir.
- 12.3 Opinber aðili skal setja markaðsráðandi afurðastöð tekjumörk á innlendum markaði. Tekjumörk skulu taka mið af breytilegum og föstum kostnaði auk arðsemi sem skilgreind er af opinberum aðila. Bókhaldslegur aðskilnaður skal vera á innlendri og erlendri starfsemi markaðsráðandi afurðastöðvar.

13. gr.

Tollvernd

- 13.1 Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra mun beita sér fyrir breytingu á tollalögum til að breyta magntollum á mjólkur- og undarrennudufti og ostum til sama raunverðs og gildi í júní 1995.

14. gr.

Endurskoðun samnings

- 14.1 Endurskoðun samnings fari fram tvisvar á samningstímanum árin 2019 og 2023. Fyrst og fremst verði horft til þess hvernig framleiðslan hefur þróast, bæði í mjólk og nautakjöti, hvaða árangur hefur náðst við útflutning mjólkurafurða og hvernig markmið samningsins hafi gengið eftir.
- 14.2 Við endurskoðun 2019 skal taka afstöðu til hvort kvótakerfi í mjólkurframleiðslu verði afnumið frá og með 1. janúar 2021. Verði niðurstaðan sú að afnema ekki kvótakerfið mun framhald þess byggjast á grunni fyrra kerfis.
- 14.3 Við endurskoðun 2019 munu Bændasamtök Íslands láta fara fram atkvæðagreiðslu meðal mjólkurframleiðenda um hvort kvótakerfi í mjólkurframleiðslu skuli afnumið frá og með 1. janúar 2021.

- 14.4 Síðari endurskoðun skal fara fram árið 2023. Aðilar geti þá ákveðið að hefja viðræður um nýjan samning sem geti tekið gildi árið 2025.

15. gr.

Fyrirvarar

- 15.1 Samningur þessi er gerður með fyrirvara um hugsanlegar breytingar á þjóðréttarlegum skuldbindingum Íslands sem leiða af ákvörðun Alþingis.

16. gr.

Framkvæmd, gildistími og fyrirvarar

- 16.1 Samningur þessi gildir frá og með 1. janúar 2017 til og með 31. desember 2026.
- 16.2 Samningsaðilar skulu hafa reglubundið samráð um framkvæmd samningsins og fer það samráð fram á vettvangi framkvæmdanefndar búvörusamninga. Komi upp ágreiningur um framkvæmd samningsins eru aðilar sammála um að skipaður verði hverju sinni þriggja manna gerðardómur til að skera úr um ágreiningsefni. Aðilar tilnefni hvor fyrir sig einn mann í dóminn. Leitað skal til Hæstaréttar Íslands um að tilnefna formann dómsins, nema aðilar komi sér saman um oddamann. Úrskurður gerðardóms er bindandi fyrir samningsaðila.
- 16.3 Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra kveður nánar á um útfærslu einstakra verkefna samnings þessa í reglugerð.
- 16.4 Samningur þessi er undirritaður f.h. ríkisstjórnar Íslands með fyrirvara um nauðsynlegar lagaheimildir Alþingis. Af hálfu Bændasamtaka Íslands er samningur þessi undirritaður með fyrirvara um samþykki kúabænda.
- 16.5 Samningur þessi er gerður í fjórum samhljóða eintökum. Skulu Bændasamtök Íslands halda einu, Landssamband kúabænda einu, sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra einu og fjármála- og efnahagsráðherra einu.

Reykjavík, 19. febrúar 2016

F.h. ríkisstjórnar Íslands

F.h. Bændasamtaka Íslands

Sigurður Ingi Jóhannsson
sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra

Sindri Sigurgeirsson
formaður Bændasamtaka Íslands

Bjarni Benediktsson
fjármála- og efnahagsráðherra

Sigurður Loftsson
formaður Landssambands kúabænda

Viðauki I

Tafla 1 – Fjárhæðir í m.kr.

Nautgripir	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Greiðslur út á greiðslumark - 3. grein	1.942	1.934	1.927	1.633	1.355	1.074	798	527	260	0
Greiðslur út á innvegna mjólk - 4. grein	2.629	2.619	2.609	2.688	2.949	3.193	3.431	3.665	3.894	4.117
Gripagreiðslur - mjólkurkúr - 5. grein	1.175	1.171	1.166	1.298	1.293	1.282	1.271	1.259	1.248	1.237
Gripagreiðslur - holdakúr - 5. grein	141	140	140	156	155	154	152	151	150	148
Framleiðslujafnvægi - 6. grein	99	98	98	97	97	96	95	94	93	92
Kynbótastarf - 7. grein	197	196	196	193	193	191	189	188	186	184
Fjárfestingastuðningur - 8. grein	193	192	191	189	188	187	185	183	182	180
Nautakjötsframleiðsla - 9. grein	173	98	121	143	166	186	184	182	181	179
Samtals	6.550	6.449	6.448	6.398	6.396	6.363	6.305	6.249	6.193	6.138
nautgripasamningur										

Tafla 2 – Gripagreiðslur.

Útdeiling gripagreiðslna - mjólkurkúr	Hlutfall greiðslu
1-50 kúr	100%
51-100 kúr	75%
101-140 kúr	50%
141-180 kúr	25%
>180 kúr	0%
Útdeiling gripagreiðslna - holdakúr	Hlutfall greiðslu
1-200 kúr	100%
201-220 kúr	75%
221-240 kúr	50%
241-260 kúr	25%
> 260 kúr	0%

SAMNINGUR um starfsskilyrði sauðfjárræktar

Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra og fjármála- og efnahagsráðherra, fyrir hönd ríkisstjórnar Íslands og Bændasamtök Íslands gera með sér eftirfarandi samning um starfsskilyrði sauðfjárræktar skv. 30. gr. búvörlaga nr. 99/1993, með síðari breytingum.

Samningur þessi felur í sér umtalsverðar breytingar á því kerfi sem verið hefur við lýði í síðustu samningum um starfsskilyrði sauðfjárræktar. Samið er um að greiðslumarkið fjari út á samningstímanum. Stuðningsformi ríkisins er breytt, áhersla aukin á gæðastýrða framleiðslu, byggðatengdan stuðning og aukið virði sauðfjárafurða.

1. gr.

Markmið samningsins

1.1 Meginmarkmið þessa samnings er að efla íslenska sauðfjárrækt í sátt við samfélag og náttúru þar sem sérstaða, sjálfbærni, fjölbreytni og verðmætasköpun eru höfð að leiðarljósi. Það verði gert með því að hlúa að þeirri menningu sem tengist sauðfjárrækt um leið og stuðlað er að framþróun, nýsköpun, nýliðun og eflingu byggðar um allt land.

- Að stuðningur ríkisins stuðli að áframhaldandi þróun í greininni og bættri afkomu.
- Að treysta stóðir sauðfjárræktar í byggða- og atvinnulegu tilliti.
- Að auðvelda nýliðun, þannig að nauðsynleg kynslóðaskipti geti orðið í hópi framleiðenda og tryggja að stuðningur ríkisins nýtist sem best starfandi bændum.
- Að stuðla að fjölbreyttu framboði gæðaaafurða á sanngjörnu verði fyrir neytendur.
- Að efla gæðastýrða sauðfjárframleiðslu og aðra þætti sem henni tengjast þar með talið velferð dýra, heilnæmi afurða, umhverfisvernd og sjálfbæra landnýtingu.
- Að efla markaðsstarf, nýsköpun og markaðsvitund í sauðfjárrækt með það fyrir augum að auka verðmætasköpun og möguleika greinarinnar til að nýta sóknarfæri á erlendum mörkuðum og gagnvart ferðamönnum.

2. gr.

Skilyrði greiðslna og greiðslutilhögun

- 2.1 Þeir einir fá greiðslur samkvæmt samningi þessum sem stunda sauðfjárrækt á lögbýli, eru með virðisaukaskattsnúmer og að starfsemi þeirra falli undir atvinnugreinanúmer 01 og 02 í atvinnuvegaflokkun Hagstofu Íslands, sbr. ÍSAT2008, þó ekki starfsemi í undirflokkum 01.61, 01.62, 01.63, 01.64, 01.70 og 02.40.
- 2.2 Skilyrði fyrir greiðslum er þátttaka í afurðaskýrsluhaldi Bændasamtaka Íslands og fullnægjandi skil á skýrslum.
- 2.3 Hjón og sambýlissólk sem standa saman að búrekstri geta óskað eftir að greiðslum samkvæmt samningum sé skipt jafnt á milli aðila.
- 2.4 Fjárhæðir til einstakra verkefna á samningstímanum eru tilgreindar í töflu 1 í viðauka I.
- 2.5 Heildargreiðslur hvers framleiðanda samkvæmt samningi þessum skulu áætlaðar eigi síðar en í febrúar hvert ár út frá greiðslum síðasta árs, fjölda ærgilda og fjölda vetrarfóðraðra kinda. Greiðslur til nýliða skal áætla út frá ærgildum og fjölda vetrarfóðraðra kinda. Fyrirkomulag greiðslna til framleiðenda skal nánar útfært í reglugerð en miðað er við að greiðsluflæði verði svipað og var í fyrri samningi.

3. gr.

Greiðslumark sauðfjárþúá og beingreiðslur

- 3.1 Greiðslumark lögbýla þann 1. janúar 2017 miðast við greiðslumark eins og það er skráð hjá Matvælastofnun eftir að bóúð er að skrá tilkynningar um framsal sem skilað verður inn fyrir 15. janúar 2017.
- 3.2 Greiðslumark getur flust milli lögbýla til 31. desember 2020. Eftir það fellur heimild til framsals niður. Síðasti dagur til að tilkynna um framsal er 15. janúar 2021.

- 3.3 Leiguliða er heimilt að kaupa greiðslumark á lögbýli til 31. desember 2020 og skal það sérstaklega skráð á nafn hans. Leiguliða er heimilt að framselja sérskráð greiðslumark án samþykkis jarðareiganda. Þó skal jarðareigandi eiga forkaupsrétt við ábúðarlok.
- 3.4 Frá og með 1. janúar 2026 fellur greiðslumark úr gildi. Greiðslumark sem er óvirkt í þrjú ár samfellt frá gildistöku samningsins til 31. desember 2025 fellur niður. Fjármunum sem þannig sparast skal ráðstafað á aðra liði samningsins að fengnum tillögum framkvæmdanefndar búvörusamninga.
- 3.5 Beingreiðslur samkvæmt greiðslumarki breytast í samræmi við töflu 1 í viðauka I.
- 3.6 Til að fá fullar beingreiðslur þarf framleiðandi að eiga að lágmarki 0,7 vetrarfóðraðar kindur fyrir hvert ærgildi greiðslumarks. Þetta skilyrði fellur niður frá og með 1. janúar 2021.
- 3.7 Nái gripafjöldi ekki framangreindu lágmarki skerðast beingreiðslur hlutfallslega. Beingreiðslum sem skerðast vegna þessa ákvæðis skal ráðstafa til annarra verkefna í samningnum samkvæmt ákvörðun framkvæmdanefndar búvörusamninga.
- 3.8 Handhafar greiðslumarks geta óskað eftir innlausn á greiðslumarki sínu frá gildistöku samningsins til 31. desember 2020. Ríkissjóður skuldbindur sig til að kaupa greiðslumarkið á núvirtu andvirði beingreiðslna tveggja næstu almanaksára eftir að innlausnar er óskað samkvæmt ákvæðum samningsins. Matvælastofnun annast innlausn greiðslumarks. Þeim fjármunum sem þannig losna síðar á samningstímanum skal ráðstafað á aðra liði samkvæmt ákvörðun framkvæmdanefndar búvörusamninga.

4. gr.

Gæðastýring

- 4.1 Álagsgreiðslur greiðast á allt framleitt kindakjöt frá framleiðendum sem uppfylla kröfur um velferð búfjár, sjálfbæra landnýtingu, hollustu afurða og önnur skilyrði reglugerðar um gæðastýrða sauðfjárframleiðslu eins og hún er á hverjum tíma. Heimilt verður að beita stuðlum til að greiða mishátt álag á einstaka flokka lambakjöts og ærkjöts eða vegna mismunandi sláturtíma. Markaðsráð kindakjöts gerir árlega tillögu til framkvæmdanefndar búvörusamninga sem ákveður hvort nýta beri heimild til notkunar stuðla og með hvaða hætti. Verði heimildin nýtt skal ákvörðun um stuðla fyrir ár hvert liggja fyrir eigi síðar en 1. nóvember árið á undan.

5. gr.

Gripagreiðslur

- 5.1 Gripagreiðslur greiðast á vetrarfóðraðar kindur frá 1. janúar 2020. Heimilt er að beita stuðlum til að greiða hærri greiðslur til nýliða. Framkvæmdanefnd búvörusamninga tekur ákvörðun um hvort nýta beri heimild til notkunar stuðla og með hvaða hætti. Við endurskoðun samningsins árið 2019 verði tekin ákvörðun um hvort gripagreiðslur skuli vera háðar þátttöku í gæðastýrri sauðfjárframleiðslu.

6. gr.

Býlisstuðningur

- 6.1 Greiddur verður býlisstuðningur til framleiðenda frá og með árinu 2018. Markmið hans er að styrkja byggð og styðja við fjölskyldubú.
- 6.2 Greidd verður föst fjárhæð til hvers framleiðanda sem fellur í ákveðna stærðarflokka eftir gripafjölda, samanber töflu 2 í viðauka I. Skilyrði fyrir greiðslu til hvers einstaks framleiðanda er að hann eigi fleiri en 100 vetrarfóðraðar kindur. Allir framleiðendur sem eiga fleiri en 800 vetrarfóðraðar kindur fá sömu fjárhæð í býlisstuðning.

7. gr.

Ullarnýting

- 7.1 Greiddur verður stuðningur við framleiðslu á ull á samningstímanum. Greiðslur skulu miðast við framleitt magn, en einnig er heimilt að nýta hluta af stuðningnum til að greiða niður kostnað við söfnun á ull. Heimilt verður að beita stuðlum til að greiða mishátt álag á einstaka gæðaflokka ullar. Landssamtök sauðfjárþænda gera árlega tillögu til framkvæmdanefndar búvörusamninga um hvort nýta beri heimild til notkunar stuðla og með hvaða hætti.

8. gr.

Svæðisbundinn stuðningur

- 8.1 Greiddur verður sérstakur svæðisbundinn stuðningur á samningstímanum til framleiðenda á ákveðnum landssvæðum sem háðust eru sauðfjárrækt. Samningsaðilar eru sammála um að leita til Byggðastofnunar um að gera tillögu um skilgreiningu á þeim svæðum sem eigi kost á slíkum stuðningi. Stofnunin geri einnig tillögu um hvernig útteilingu skuli háttað. Svæði sem rétt eiga á stuðningi skal skilgreina í reglugerð að fenginni tillögu Byggðastofnunar. Endanlegt fyrirkomulag um útteilingu stuðnings skal einnig ákveðið í reglugerð að fenginni tillögu Byggðastofnunar og eftir umsögn framkvæmdanefndar búvörusamninga.

9. gr.

Fjárfestingastuðningur

- 9.1 Fjárfestingastuðningur verður greiddur samkvæmt töflu 1 í viðauka I. Tilgangur hans er að stuðla að bættum aðbúnaði sauðfjár og hagkvæmari búskaparháttum. Greidd verða framlög vegna nýframkvæmda og breytinga á byggingum til að bæta vinnuástöðu, aðbúnað og velferð gripa. Verkefni þurfa að kosta yfir 1 m.kr. til að vera styrkhæf. Framlög geta numið allt að 20% stofnkostnaðar, en hver framleiðandi getur þó ekki fengið herra framlag en 10% af árlegri heildarupphæð fjárfestingastuðningsins.

10. gr.

Aukið virði sauðfjárafurða

- 10.1 Á samningstímanum verður greiddur stuðningur til átaksverkefnis sem hafi það að markmiði að auka virði sauðfjárafurða og bæta afkomu bænda, sbr. töflu 1 í viðauka I. Markmið átaksverkefnisins er að vinna að auðkenningu íslenskra sauðfjárafurða, aukinni verðmætasköpun, sölu til ferðamanna og arðsemi útflutnings.

11. gr.

Tilfærslur og hámarksgreiðslur

- 11.1 Heimilt er samkvæmt ákvörðun framkvæmdanefndar búvörusamninga að færa upphæðir milli einstakra liða samningsins, allt að 20% árlega af hverjum lið, öðrum en beingreiðslum út á greiðslumark samkvæmt grein 3.
- 11.2 Hver framleiðandi getur ekki fengið framlög sem nema herra hlutfalli en 0,4% af árlegum heildarframlögum samkvæmt samningi þessum.

12. gr.

Röskun framleiðsluskilyrða

- 12.1 Verði framleiðandi fyrir áföllum, svo sem vegna dýrasjúkdóma, náttúruhamfara, veðurfars eða annarra ástæðna sem skerða framleiðslumöguleika og tekjur er heimilt að ákveða að greiðslur samkvæmt samningi þessum skerðist ekki, þótt almenn skilyrði um fjárfjölda og framleiðslu séu ekki uppfyllt tímabundið. Framleiðandi sem telur sig hafa orðið fyrir áföllum skal sækja um greiðslur samkvæmt greininni til Matvælastofnunar sem tekur ákvörðun um hvort skilyrði séu uppfyllt.

13. gr.

Verðlagning

- 13.1 Landssamtökum sauðfjARBænda er heimilt að gefa út viðmiðunarverð á sauðfjárafurðum. Viðmiðunarverðið er ekki bindandi fyrir kaupendur afurða. Verðlagning sauðfjárafurða er frjálst á öllum sölustigum.

14. gr.

Verðlagsuppfærsla

- 14.1 Árleg framlög samkvæmt samningi þessum miðast við forsendur fjárlaga fyrir árið 2016, en taka árlegum breytingum í samræmi við verðlagsuppfærslu fjárlaga. Ef þróun meðaltalsvísitölu neysluverðs (meðaltal ársins) verður önnur en verðlagsforsendur fjárlaga á árinu, skal mismunurinn leiðréttur í fjárlögum næsta árs.

15. gr.

Endurskoðun samnings

- 15.1 Endurskoðun samnings fer fram tvisvar á samningstímanum árin 2019 og 2023. Fyrst og fremst verði horft til þess hvernig framleiðsla sauðfjárafurða og afkoma í greininni hefur þróast, hvaða árangur hefur náðst við útflutning og hvernig markmið samningsins hafi gengið eftir. Einnig skal skoða þróun í bústærð, fjölda búa eftir svæðum og fjárfjölda í landinu.
- 15.2 Fram að endurskoðun 2019 er stefnt að því að auka útflutningstekjur af sauðfjárrækt sem leiði til þess að hlutur bænda í heildarverðmætasköpun greinarinnar aukist um 7,5% að lágmarki. Þetta miðast við óbreyttan fjárfjölda í landinu og fast verðlag. Takist það ekki skal niðurtröppun beingreiðslna endurskoðuð.
- 15.3 Fjölgi fé í landinu yfir 10% frá gildistöku samningsins, fram til fyrri endurskoðunar árið 2019 skal endurskoða býlisstuðning bæði fjárhæðir og þrep. Sérstaklega skal hafa í huga við þá endurskoðun að styðja við byggð alls staðar í landinu.
- 15.4 Síðari endurskoðun skal fara fram árið 2023. Þá skal horfa til sömu þátta og við þá fyrri. Aðilar geta um leið ákveðið að hefja viðræður um nýjan samning sem geti tekið gildi árið 2025.

16. gr.

Fyrirvarar

- 16.1 Samningur þessi er gerður með fyrirvara um hugsanlegar breytingar á þjóðréttarlegum skuldbindingum Íslands sem leiða af ákvörðun Alþingis.

17. gr.

Gildistími og framkvæmd

- 17.1 Samningur þessi gildir frá og með 1. janúar 2017 til og með 31. desember 2026.
- 17.2 Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra kveður nánar á um útfærslu einstakra verkefna samnings þessa í reglugerð.
- 17.3 Samningsaðilar skulu hafa reglubundið samráð um framkvæmd samningsins og fer það samráð fram á vettvangi framkvæmdanefndar búvörusamninga. Komi upp ágreiningur um framkvæmd samningsins eru aðilar sammála um að skipaður verði hverju sinni þriggja manna gerðardómur til að skera úr um ágreiningsefni. Aðilar tilnefni hvor fyrir sig einn mann í dóminn. Leitað skal til Hæstaréttar Íslands um að tilnefna formann dómsins, nema aðilar komi sér saman um oddamann. Úrskurður gerðardóms er bindandi fyrir samningsaðila.
- 17.4 Samningur þessi er undirritaður f.h. ríkisstjórnar Íslands með fyrirvara um nauðsynlegar lagaheimildir Alþingis. Af hálfu Bændasamtaka Íslands er samningur þessi undirritaður með fyrirvara um samþykki sauðfjárbænda.
- 17.5 Samningur þessi er gerður í fjórum samhljóða eintökum. Skulu Bændasamtök Íslands halda einu, Landssamtök sauðfjárbænda einu, sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra einu og fjármála- og efnahagsráðherra einu.
- 17.6 Samningsaðilar eru sammála um að fella úr gildi samning um starfsskilyrði sauðfjárræktar dags. 25. janúar 2007, með síðari breytingum við gildistöku þessa samnings, þó skal ákvæði um búskaparlok samkvæmt bráðabrigðaákvæði T í búvörulögum nr. 99/1993 halda gildi sínu til 31. desember 2017. Þeim aðilum sem fengið hafa bústofnskaupastyrki til frumbýlinga til og með 31. desember 2016 samkvæmt verklagsreglum í viðauka IV í reglugerð nr. 1221/2015 um greiðslumark sauðfjár á lögbýlum 2016 skal heimilt að leggja fram framhaldsumsóknir á árinu 2017 samkvæmt ákvæðum þeirra reglna.

Reykjavík, 19. febrúar 2016

F.h. ríkisstjórnar Íslands

F.h. Bændasamtaka Íslands

 Sigurður Ingi Jóhannsson

 Sindri Sigurgeirsson

sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra

formaður Bændasamtaka Íslands

Bjarni Benediktsson
fjármála- og efnahagsráðherra

Þórarinn Ingi Pétursson
formaður Landssamtaka sauðfjábænda

	Viðauki I										
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Tafla 1 – Fjárhæðir í m.kr.											
Sauðfé											
Beingreiðslur - greiðslumark - 3. grein	2.506	2.267	2.205	1.944	1.635	1.319	1.046	777	422		
Gæðastýring - álagsgreiðslur - 4. grein	1.714	1.679	1.674	1.652	1.816	1.970	2.120	2.268	2.504	2.482	
Gripagreiðslur - 5. grein				95	225	355	445	534	621	1.033	
Eftirstöðvar eldri samnings - 17. grein	20										
Býlisstuðningur - 6. grein		194	242	239	238	235	233	231	229	227	
Ullarnýting - 7. grein	446	437	436	430	428	424	420	417	413	409	
Fjárfestingastuðningur - 9. grein		48	48	95	95	94	93	93	92	91	
Svæðisbundinn stuðningur - 8. grein	99	145	145	143	143	141	140	139	138	136	
Aukið virði afurða - 10. grein	148	145	145	95	95	94	93	93	92	91	
Samtals sauðfjársamningur	4.932	4.916	4.896	4.694	4.675	4.633	4.591	4.550	4.510	4.470	

Tafla 2 – Býlisstuðningur.

Fjárfjöldabrep	Greiðsla pr. bú í flokki (krónutölubrep)
101-120	20.000
121-140	40.000
141-160	60.000
161-180	80.000
181-200	100.000
201-220	120.000
221-240	140.000
241-260	160.000
261-280	180.000
281-300	200.000
301-350	220.000
351-400	240.000
401-500	260.000
501-600	280.000
601-800	300.000
801-	320.000

Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra og fjármála- og efnahagsráðherra fyrir hönd ríkissjóðs og Bændasamtök Íslands gera með sér svohljóðandi:

Rammasamning

um almenn starfsskilyrði landbúnaðarins og framlög sem ekki falla undir samninga um starfsskilyrði garðyrkju, nautgriparæktar og sauðfjárræktar á árunum 2017 til 2026:

1. gr.

Inngangur og markmið

- 1.1 Meginmarkmið samnings þessa er að efla íslenskan landbúnað og skapa greininni sem fjölbreyttust sóknarfæri. Samningnum er ætlað að skapa landbúnaðinum ramma til að auka verðmætasköpun og nýta sem best tækifærin sem felast í sveitum landsins í þágu bænda, neytenda og samfélagsins alls. Sú uppbygging þarf að fara fram á grundvelli sérstöðu, sjálfbærni og fjölbreytni. Í því skyni eru í samningnum ný verkefni sem ætlað er að treysta stöðir landbúnaðarins og ýta undir framþróun og nýsköpun.
- 1.2 Markmið:
- Að almenn starfsskilyrði í framleiðslu og vinnslu búvara ásamt stuðningi ríkisins stuðli að áframhaldandi hagræðingu, bættri samkeppnishæfni og fjölbreyttu framboði gæðaaferða á sanngjörnu verði.
 - Að tryggja að bændum standi til boða leiðbeiningaþjónusta og skýrsluhaldshugbúnaður til að styðja við framgang markmiða samningsins.
 - Að við búvöruframleiðsluna sé gætt sjónarmiða um velferð dýra, heilnæmi afurða, umhverfisvernd og sjálfbæra landnýtingu.
 - Að auka vægi lífrænnar framleiðslu.
 - Að stuðningur ríkisins stuðli að áframhaldandi þróun í greininni og bættri afkomu bænda.
 - Að auðvelda nýliðun, þannig að nauðsynleg kynslóðaskipti geti orðið í hópi framleiðenda og tryggja að stuðningur ríkisins nýtist sem best starfandi bændum.

2. gr.

Skilyrði greiðslna og greiðslutilhögun

- 2.1 Þeir framleiðendur einir fá greiðslur samkvæmt samningi þessum sem stunda landbúnað á lögbýli/garðyrkjubýli, eru með virðisaukaskattsnúmer og að starfsemi þeirra falli undir atvinnugreinanúmer 01 og 02 í atvinnuvegaflokkun Hagstofu Íslands, sbr. ÍSAT2008, þó ekki starfsemi í undirflokkum 01.61, 01.62, 01.63, 01.64, 01.70 og 02.40.
- 2.2 Hjón og sambýlisfólk sem standa saman að búrekstri geta óskað eftir að greiðslum samkvæmt samningnum sé skipt jafnt á milli aðila.
- 2.3 Fjárhæðir til einstakra verkefna á samningstímanum eru tilgreindar í töflu í viðauka I.

3. gr.

Leiðbeiningaþjónusta

- 3.1 Bændasamtök Íslands ráðstafa fjármunum sem ætlaðir eru til leiðbeiningaþjónustu samkvæmt samningi þessum. Samtökin hafa heimild til að ráðstafa þeim til Ráðgjafarmiðstöðvar landbúnaðarins ehf (RML). Jafnframt er samtökunum heimilt að ráðstafa fjármunum til að mæta kostnaði við úttektir samkvæmt grein 5.
- 3.2 Megináherslur á einstökum sviðum eru eftirfarandi:
- **Jarðrækt:** Efling ræktunarmenningar, hagkvæm fôðuröflun með lágmarks röskun umhverfis. Viðhald ræktunar, endurræktun - gras, grænófôður og korns. Markviss áburðarnotkun með tilliti til hagkvæmni og umhverfissjónarmiða, þar með talin hámarksnýtingu búfjáraburðar. Styrking innlendrar fôðurframleiðslu.
 - **Garðyrkja - ylækt:** Gæðastýring með tilliti til hagkvæmni og lágmarks notkunar hjálparefna. Þróun raflýsingar, átak í framleiðniaukningu, lenging uppskerutíma og aukin fjölbreytni í ræktun.
 - **Búfjárrækt:** Aukin afurðasemi, fjölbreyttari og betri afurðir, hraustir og endingargóðir gripir og hagkvæmari framleiðsla. Áframhaldandi þróun og nýting bestu kynbótaaðferða, stöðugt endurmat á ræktunarmarkmiðum með tilliti til óska neytenda og aukin þátttaka bænda í kynbótastarfi.
 - **Rekstrar- og fjármálaráðgjöf:** Áhersla er lögð á samvinnu og tengingu við aðgerðaáætlanir í búrekstri, s.s. fôður- og áburðaráætlanir. Ennfremur mat á hagkvæmni og arðsemi fjárfestinga í búrekstri.
 - **Lífrænn búskapur:** Kannaðar verði markaðslegar forsendur fyrir lífrænar afurðir og hve vel tilteknar jarðir og framleiðsla hentar til aðlögunar að lífrænum búskap.

- **Sjálfbær þróun og landnýting:** Stuðlað verði að sjálfbærni í landnotum með markvissari beitarstjórn og fræðslu, m.a. um mikilvægi ræktarlands og líffræðilegrar fjölbreytni.
- **Byggingar og bútækni:** Sérstök áhersla er lögð á ráðgjöf tengda bústjórn með hliðsjón af breyttum búskaparháttum, breyttri tækni og nýjum reglugerðum um velferð dýra.

- 3.2 Bændasamtök Íslands skulu greiða kostnað vegna hækkunar á lífeyri fyrrverandi starfsmanna við leiðbeiningaþjónustu í landbúnaði af þeim fjármunum sem ætlaðir eru til leiðbeiningaþjónustu samkvæmt grein 3.1.

4. gr.

Kynbótaverkefni

- 4.1 Bændasamtök Íslands ráðstafa fjármunum sem ætlaðir eru til kynbótaverkefna samkvæmt samningi þessum. Þar skal einkum litið til verkefna eins og kynbótaskýrsluhalds og ræktunar- og einangrunarstöðva. Til viðbótar skal líta til verkefna á sviði plöntukynbóta einkum stofnuáæðisræktunar kartaflna og úrvalsathuguna garðplantna.

5. gr.

Jarðræktarstyrkir og landgreiðslur

- 5.1 Matvælastofnun ráðstafa þeim fjármunum sem ætlaðir eru til jarðræktar samkvæmt samningi þessum. Framlögum mun á samningstímanum verða varið til jarðræktar, þ.e. nýræktar og endurræktunar á túnnum, kornræktar og ræktunar annarra fóðurjurta og útiræktunar á grænmeti. Heimilt er að greiða stuðning vegna ágangs álfra og gæsa á ræktarlöndum bænda.
- 5.2 Matvælastofnun ráðstafa þeim fjármunum sem ætlaðir eru til landgreiðslna samkvæmt samningi þessum. Landgreiðslur skulu greiddar út á allt ræktað land sem er uppskorið til fóðuröflunar. Ekki er greitt út á land sem eingöngu er nýtt til beitar. Skilyrði fyrir greiðslum er að til sé viðurkennt túnkort fyrir spildur sem sótt er um framlög fyrir og spildurnar séu uppskornar á því ári þegar framlag er greitt enda liggja fyrir uppskeruskráning.
- 5.3 Framleiðandi getur ekki fengið framlög samkvæmt grein 5.1 og 5.2 fyrir sömu spildur á sama ári. Gangi fjármunir ekki út samkvæmt grein 5.1 eða 5.2 er heimilt að færa eftirstöðvar á milli liðanna.

6. gr.

Nýliðun

- 6.1 Matvælastofnun ráðstafa þeim fjármunum sem ætlaðir eru til nýliðunar samkvæmt samningi þessum. Markmið þeirra er að aðstoða nýliða við að hefja búskap og auðvelda ætliðaskipti í landbúnaði.

7. gr.

Lífræn framleiðsla

- 7.1 Matvælastofnun ráðstafa þeim fjármunum sem ætlaðir eru til aðlögunar að lífrænum framleiðsluháttum samkvæmt samningi þessum. Markmið þeirra er að aðstoða framleiðendur við að uppfylla þær kröfur sem lífræn búvöruframleiðsla hefur í för með sér og auka framboð slíkra vara á markaði. Fjármunirnir eru ætlaðir til að styðja við aðlögun að lífrænum framleiðsluháttum.

8. gr.

Mat á gróðurauðlindum

- 8.1 Samningsaðilar eru sammála um að standa fyrir verkefni um mat á gróðurauðlindum á samningstímanum. Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra skipar faghóp sem falin verður umsjón með verkefninu. Hlutverk hans verður meðal annars að draga saman rannsóknir sem fyrir liggja um efnið og beita sér fyrir frekari rannsóknum. Framleiðnisjóður landbúnaðarins annast vörslu þeirra fjármuna sem varið verður til verkefnisins.

9. gr.

Geitfjárrækt

- 9.1 Matvælastofnun ráðstafa þeim fjármunum sem ætlaðir eru til geitfjárræktar samkvæmt samningi þessum. Markmið þeirra er að auka framboð geitfjárafurða og styðja við verndun og ræktun íslensku geitarinnar.

10. gr.

Fjárfestingastyrkir í svínarækt

- 10.1 Matvælastofnun ráðstafar þeim fjármunum sem ætlaðir eru til fjárfestingastyrkja í svínarækt samkvæmt samningi þessum. Markmið þeirra er að auðvelda sérstaklega smærri svínabúum að hraða því að standast nýjar kröfur um aðbúnað svína.

11. gr.

Þróunarfjármunir búgreina

- 11.1 Framleiðnisjóður landbúnaðarins ráðstafar þeim fjármunum sem ætlaðir eru til þróunarverkefna í garðyrkju, nautgriparækt og sauðfjárrækt, samkvæmt samningi þessum, að fenginni umsögn fagraða í viðkomandi greinum. Markmið þeirra er að styðja við kennslu, rannsóknir, leiðbeiningar og þróun í framangreindum greinum. Skipting framlaga milli búgreina skal vera með þeim hætti að 38% renni til garðyrkju, 14% til nautgriparæktar og 48% til sauðfjárræktar.
- 11.2 Samningsaðilar eru sammála um að fram að endurskoðun árið 2019 verði í samráði við Framleiðnisjóð landbúnaðarins afmarkaðir fjármunir til þróunarstarfs í öðrum búgreinum en kveðið er á um í grein 11.1.

12. gr.

Skógarafurðir

- 12.1 Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra ráðstafar framlögum, sem ætluð eru til átaksverkefna skógarbænda, til Landssamtaka skógareigenda. Markmið framlaganna er að auka virði skógarnytja, efla áframvinnslu hráefnis, vöruþróun og vöruframboð og stuðla þannig að aukinni arðsemi skógræktar. Landssamtök skógareigenda skulu skila árlegri skýrslu til ráðuneytisins um ráðstöfun fjármunanna.

13. gr.

Framleiðnisjóður landbúnaðarins

- 13.1 Á samningstímanum verða árleg framlög til Framleiðnisjóðs landbúnaðarins sem sjóðurinn úthlutar til stuðnings atvinnuuppbyggingu í sveitum samkvæmt lögum nr. 89/1966 um Framleiðnisjóð landbúnaðarins.
- 13.2 Samningsaðilar munu beita sér fyrir endurskoðun gildandi laga um sjóðinn. Samhliða verði mótaðar áherslur verkefna sjóðsins á samningstímanum. Stefnt skal að því að endurskoðuð lög taki gildi á árinu 2017.

14. gr.

Erfðanefnd landbúnaðarins

- 14.1 Samningsaðilar eru sammála um að erfðanefnd landbúnaðarins skuli tryggð árleg afmörkuð framlög á samningstímanum vegna verkefna nefndarinnar eins og þau eru skilgreind í búnaðarlögum nr. 70/1998, með síðari breytingum. Þá skal nefndin einnig sinna verkefnum sem sérstaklega varða verndun búfjárstofna.

15. gr.

Gjaldtaka vegna veittrar þjónustu til notenda

- 15.1 Bændasamtök Íslands og aðrir aðilar sem fara með verkefni samkvæmt búnaðarlögum nr. 70/1998, geta tekið gjald fyrir þá þjónustu sem þau veita á grundvelli þessa samnings, sbr. heimild til slíkrar gjaldtöku í 3. mgr. 3. gr. búnaðarlaga nr. 70/1998 og samkvæmt gjaldskrá sem sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra staðfestir.

16. gr.

Ábyrgð og málsmeðferð

- 16.1 Fjárhagsleg ábyrgð ríkisins vegna samningsins takmarkast við þær fjárhæðir sem eru tilgreindar í samningi þessum.
- 16.2 Bændasamtök Íslands bera ábyrgð á framkvæmd þeirra þátta samningsins sem þeim er falið að annast.
- 16.3 Bændasamtökum Íslands er heimilt að fela aðildarfélögum sínum og/eða félagi sem er í eigu samtakanna og starfar á ábyrgð þeirra verkefni samkvæmt samningi þessum enda samræmist það 40. gr. laga um opinber fjármál nr. 123/2015.

17. gr.

Eftirlit með samningi

- 17.1 Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra hefur eftirlit með framkvæmd samningsins.
- 17.2 Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra skal hafa aðgang að öllum upplýsingum sem Bændasamtök Íslands skrá vegna framkvæmdar samningsins. Bændasamtökum Íslands ber að skrá hverjir eru viðtakendur framlaga sem þau ráðstafa á grundvelli samningsins, fjárhæð framlaga, verkefni sem framlög renna til og dagsetningu

greiðslna. Bændasamtök Íslands skulu skrá sérstaklega formlegar kvartanir sem berast vegna framkvæmdar samningsins og enn fremur hvaða meðferð kvartanir fá hjá samtökunum.

17.3 Bændasamtök Íslands skila árlega yfirliti til sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra um heildarfjárhæðir greiddra framlaga og skulu fjárhæðir vera sundurgreindar á milli verkefna eða viðfangsefna sem framlags geta notið.

17.4 Bændasamtök Íslands halda fjárreiðum sem samningur þessi nær til aðgreindum í ársreikningi frá annarri starfsemi sinni.

18. gr.

Tilfærslur

18.1 Heimilt er samkvæmt ákvörðun framkvæmdanefndar búvörusamninga að færa upphæðir milli einstakra liða samningsins, allt að 20% árlega af hverjum lið.

19. gr.

Verðlagsuppfærsla

19.1 Árleg framlög samkvæmt samningi þessum miðast við forsendur fjárlaga fyrir árið 2016, en taka árlegum breytingum í samræmi við verðlagsuppfærslu fjárlaga. Ef þróun meðaltalsvísitölu neysluverðs (meðaltal ársins) verður önnur en verðlagsforsendur fjárlaga á árinu, skal mismunurinn leiðréttur í fjárlögum næsta árs.

20. gr.

Endurskoðun samnings.

20.1 Endurskoðun samnings fer fram tvisvar á samningstímanum árin 2019 og 2023. Við endurskoðanir verður fyrst og fremst horft til þess hvernig markmið samningsins hafi gengið eftir og það metið í samhengi við samninga um starfsskilyrði garðyrkju, nautgriparéktar og sauðfjárræktar. Við síðari endurskoðun geta aðilar ákveðið að hefja viðræður um nýjan samning sem geti tekið gildi árið 2025.

21. gr.

Fyrirvarar

21.1 Samningur þessi er gerður með fyrirvara um hugsanlegar breytingar á þjóðréttarlegum skuldbindingum Íslands sem leiða af ákvörðun Alþingis.

22. gr.

Gildistími og framkvæmd

22.1. Samningur þessi gildir frá og með 1. janúar 2017 til og með 31. desember 2026.

22.2 Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra setur reglugerð um fyrirkomulag styrkveitinga samkvæmt grein 5, 6, 7, 8, 9 og 10, þar sem kveðið skal á um umsóknarfresti, viðmiðanir við styrkveitingar, skilyrði fyrir greiðslum framlaga, upphæðir framlaga og skerðingarákvæði. Jafnframt skal kveðið á um skráningu lands og spildna, úttektir og stærðarmörk vegna framlaga samkvæmt grein 5. Sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra setur einnig reglugerð um umsóknarfresti, greiðslutilhöggun, skilyrði fyrir greiðslum, skýrsluskil og birtingu niðurstaðna vegna styrkveitinga Framleiðnisjóðs landbúnaðarins samkvæmt grein 11.2.

22.3. Samningsaðilar skulu hafa reglubundið samráð um framkvæmd samningsins og fer það samráð fram á vettvangi framkvæmdanefndar búvörusamninga. Framkvæmdanefndin skal á samningstímanum afla upplýsinga um þróun framleiðslu og sölu á landbúnaðarafurðum, afurðaverð, inn- og útflutning landbúnaðarafurða, afkomuþróun í landbúnaði auk annarra upplýsinga sem hafa þýðingu fyrir framkvæmd samnings þessa, sem og framkvæmd samninga um starfsskilyrði nautgriparéktar, sauðfjárræktar og garðyrkju. Nefndin skal á grundvelli framangreindra upplýsinga taka ákvarðanir um tilfærslur milli liða í samningi þessum og með sambærilegum hætti í samningum um starfsskilyrði nautgriparéktar, sauðfjárræktar og garðyrkju.

22.5 Komi upp ágreiningur um framkvæmd samningsins eru aðilar sammála um að skipaður verði hverju sinni þriggja manna gerðardómur til að skera úr um ágreiningsefni. Aðilar tilnefni hvor fyrir sig einn mann í dóminn. Leitað skal til Hæstaréttar Íslands um að tilnefna formann dómsins, nema aðilar komi sér saman um oddamann. Úrskurður gerðardóms er bindandi fyrir samningsaðila.

22.6. Samningur þessi er undirritaður f.h. ríkisstjórnar Íslands með fyrirvara um nauðsynlegar lagaheimildir Alþingis.

22.7. Samningur þessi er gerður í þremur samhljóða eintökum. Skulu Bændasamtök Íslands halda einu, sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra einu og fjármála- og efnahagsráðherra einu.

Bókun um byggðamál

Samningsaðilar eru sammála um að ráðast í starf sem miðar að því að treysta innviði og búsetu í sveitum. Í því felist meðal annars að finna skilgreindar leiðir sem stuðla að aukinni sjálfbærni sveitanna, eflingu framleiðslu og úrvinnslu matvæla ekki síst svo að meiri virðisauki verði í byggðunum. Sérstaklega verði skoðuð uppbygging innviða, svo sem samgangna, fjarskipta og raforku. Einnig möguleika sveitanna og framlag þeirra til þátttöku í aðgerðum vegna loftslagsmála. Þá verði litið til úrræða til að treysta fjárhag bænda og greiða enn frekar fyrir ættliðaskiptum á bújörðum.

Til þess að koma þessu í framkvæmd mun sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra skipa samstarfsvettvang samningsaðila vorið 2016 sem hafi það að markmiði að gera tillögur um aðgerðir sem stuðla að ofangreindum markmiðum.

Reykjavík, 19. febrúar 2016

F.h. ríkisstjórnar Íslands

F.h. Bændasamtaka Íslands

Sigurður Ingi Jóhannsson
sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra

Sindri Sigurgeirsson
formaður Bændasamtaka Íslands

Bjarni Benediktsson
fjármála- og efnahagsráðherra

Viðauki I

Tafla – Fjárhæðir í m.kr.

Rammi	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Leiðbeiningaþjónusta - 3. grein	519	503	486	467	450	432	414	396	378	359
Kynbótaverkefni - 4. grein	60	59	59	58	58	58	57	57	56	56
Jarðræktarstyrkir - 5. grein	369	366	365	361	359	356	353	350	347	344
Framleiðnisjóður landbúnaðarins - 13. grein	128	128	128	128	128	128	128	128	128	128
Þróunarfjármunir búgreina - 11. grein	92	91	91	90	90	89	88	87	86	86
Lifraen framleiðsla - 7. grein	35	34	34	34	34	33	33	33	33	32
Skógarafurðir - 12. grein	15	15	15	15	14	14	14	14	14	14
Fjárfestingastyrkir í svínarækt - 10. grein	99	98	98	97	48	0	0	0	0	0
Landgreiðslur - 5. grein	247	246	245	342	341	339	337	335	333	331
Mat á gróðurauðlindum - 8. grein	30	30	29	29	29	29	28	28	28	28
Nýliðun - 6. grein	128	127	126	125	124	123	122	121	120	119
Geitfjárrækt - 9. grein	15	15	15	15	14	14	14	14	14	14
Erfðanefnd landbúnaðarins - 14. grein	7	7	7	7	7	7	7	7	7	6
Samtals rammamningur	1.743	1.719	1.699	1.766	1.697	1.622	1.595	1.569	1.542	1.516